

XXI. Országos Főépítészeti Konferencia Kecskemét



Városi szabadterek szerepe és helyzete

Balogh Péter István DLA, PhD

tájépítész, egyetemi docens
SZIE, Tájépítészeti Kar
s73 Kft.



s73

MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ A ZÖLD INFRASTRUKTÚRA FEJLESZTÉSI ÉS FENNTARTÁSI AKCIÓTERV KÉSZÍTÉSÉHEZ

1.1. VÁLTOZAT, 2016. MÁJUS



KÖSZÖNTŐ

A településfejlesztés terén a 2007-2013-as tervezési ciklus talán legkarakteresebb eleme a közterületek funkcióbővítő fejlesztése volt. Számos település gyarapodott korszerű köztérrel, közparkkal és közkerttel, amelyek növelik a település vonzerejét és kulturált környezetet biztosítanak a lakóközösség mindennapjaiban. A jelenlegi tervezési ciklus kiírásainak egyeztetései során tapasztalható volt a települések további igénye az ilyen típusú fejlesztésekre, a városarculatot erősítő közterületi beruházásokra.

VÁROSI SZABADTEREK

„A szabad tér felülről nyitott, az emberi használatra feltárt és alakított külső tér.” (JÁMBOR, 2000)

Német és angol mintára alkották

„...**hogy megjelöljük azokat a szakmai feladatokat és objektumokat, amellyel a valós tervezési és építési gyakorlat már régóta (szemérmesen) foglalkozik.**” (JÁMBOR, 2000)

A nyugaton létező szakszó meghonosításának szándéka egyértelmű: nyitott, szabad – elsősorban – városi terekben gondolkodva alkotni, az összes, emberi használatra feltárt épületen kívüli részt egységes egészé, szabadtérre formálva elszakadni a hagyományosan értelmezett zöldfelületi kategóriáktól.

Az „egységes európai szakszóhasználattal” (espaces urbaine, urban landscape, städtische Freiräume), gondolkodásmóddal még jobban egybecseng a szabadtér fogalma, ha **városi szabadterek** formában használjuk.



Az egymást váltó válságok egymást váltó – olykor egészen szélsőséges – város-stratégiákat szültek, amelyek egy része új városokról álmodott, másik része a meglévő városokat kívánta megmenteni, megjavítani.

Napjainkra ez utóbbi típusú gondolkodás került előtérbe, és ebben a jobbító, városmegmentő munkában egyre nagyobb szerep hárul a városi közterületek, utcák, terek, zöldfelületek (összefoglaló néven városi szabadterek) – rehabilitációjára, megújítására.

A városi szabadterek tervezése olyan komplex folyamat, amelynek minőségi megoldása csak a különböző megközelítési irányok, gondolkodásmódok, „neveltetések” szakmai szintézisével, együttes alkalmazásával lehetséges.



A közterületi szabadterek megújulásának gátjai Magyarországon / Mohácsi Sándor 2005

A problémák eredete:

- Gazdasági / Ökonómiai
- Jogi, szabályozási
- Társadalmi
- Szakmai

MI VÁLTOZOTT 10 ÉV ALATT, ÉS MI NEM?



Gazdasági / Ökonómiai

Jogi, szabályozási

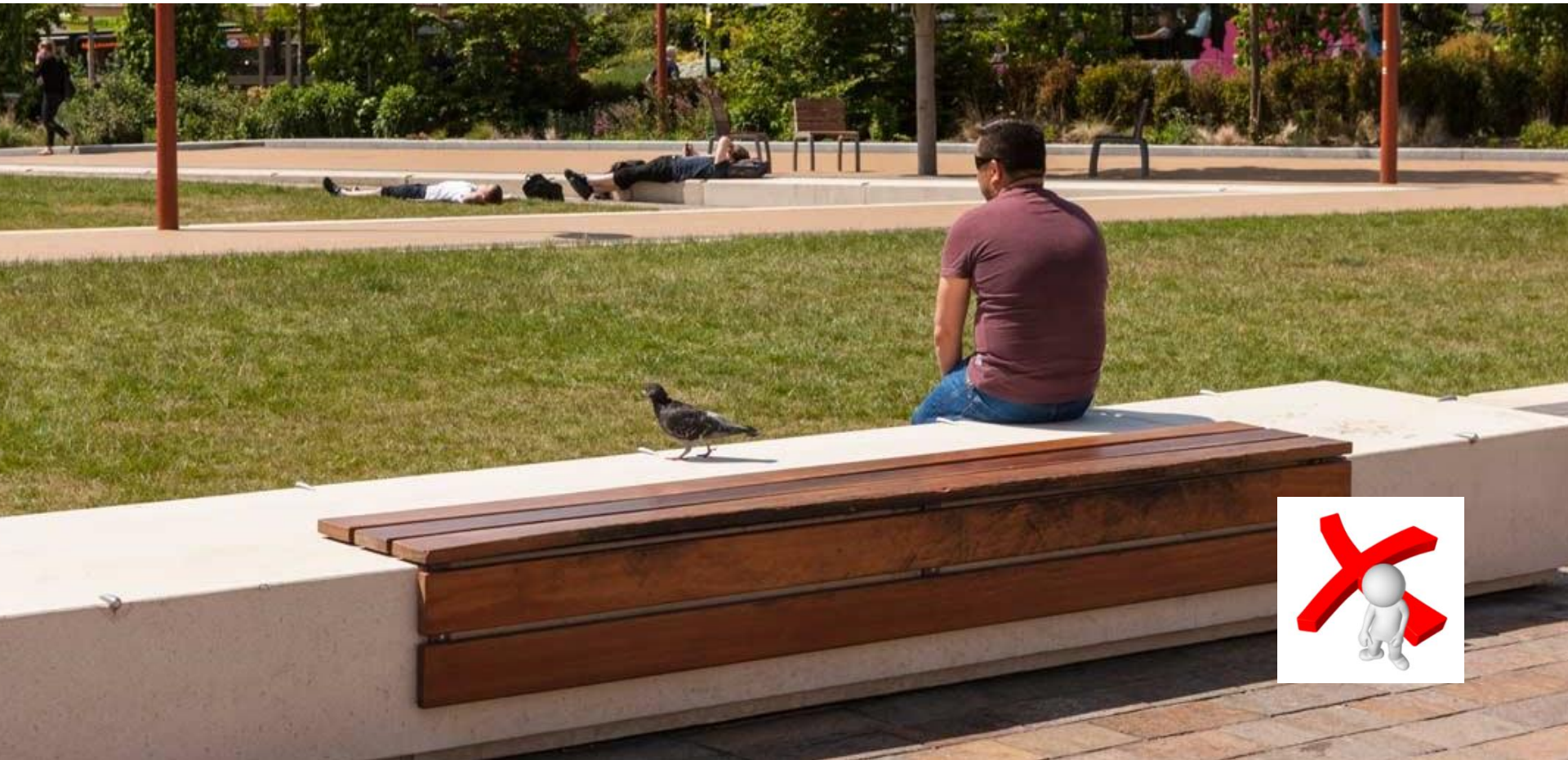
Társadalmi

Szakmai

- „Termékként” való kommunikáció alacsony foka



- A szereplők ökonómiai tudatossága alacsony fokú



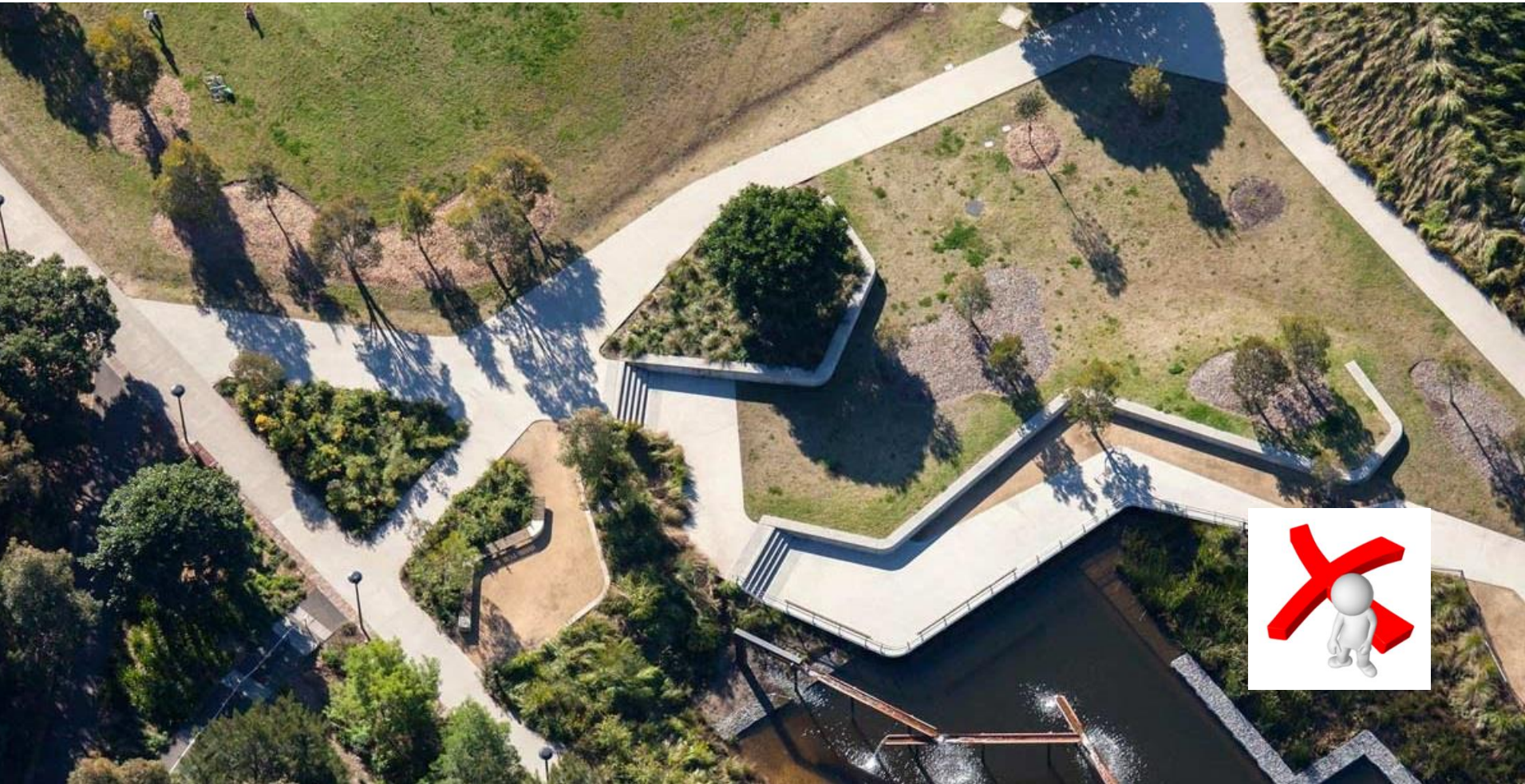
- Nagy bonyolultságú egyedi termékek „gyártása”



- Szervesen kapcsolódó projektek



- 'Magas' tőkeigény?



- Forráshiány



- Regionális gazdaságra gyakorolt hatások hiányos felismerése



Gazdasági / Ökonómiai
Jogi, szabályozási
Társadalmi
Szakmai

- Településrendezés jogi eszközeinek kidolgozatlansága



- Szabályozatlan tervezési jog



- Szabályozatlan kivitelezési kompetencia



- A politikai és szakmai felelősség pontos szabályozásának hiánya



- Kamara szakmai kontroljának hiánya



- A szereplők által parciális kérdésként kezelt jog



- Pályázati rendszerek anomáliái



- Építési engedélyezési rendszer hiányosságai



Gazdasági / Ökonómiai
Jogi, szabályozási
Társadalmi
Szakmai

- Döntéshozók szereptévesztése



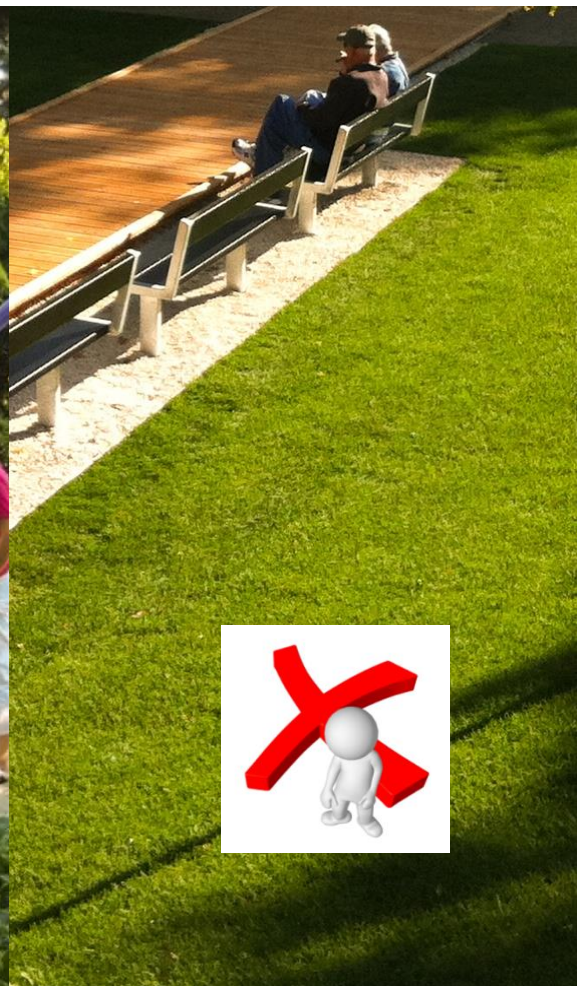
- Közös követendő értékrend hiánya



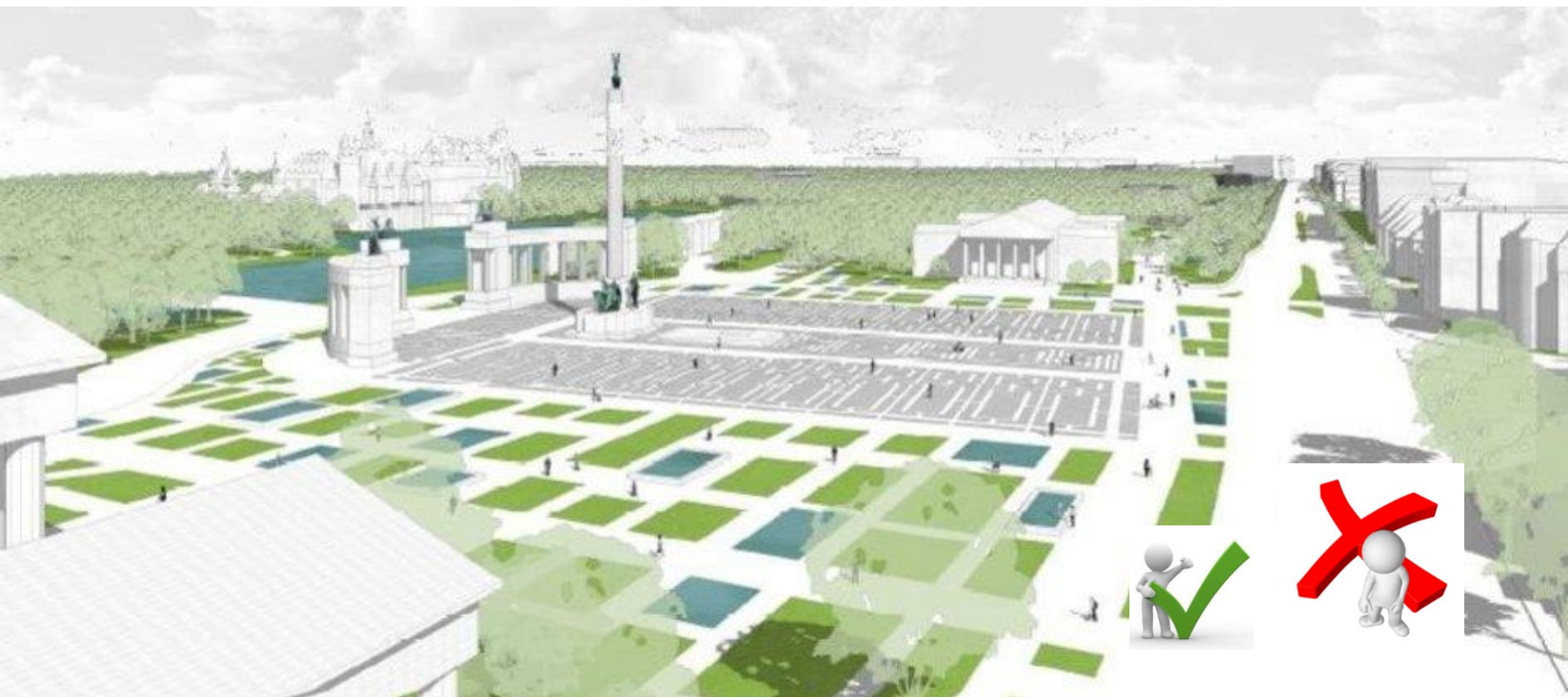
- A köztulajdon fogalmának értelmezése



- A felelősségre vonás valós igénye hiányzik



- Közberuházások céljának és fontosságának félreértelmezése



- Civil szervezetek szereptévesztése, a szakmai űr betöltésének vágya



- Avított ideálképek kontra módosult életmód, illetve használati igények



Gazdasági / Ökonómiai
Jogi, szabályozási
Társadalmi
Szakmai

- Az ökonómiai törvényszerűségek és a jogi eszközök alacsony fokú ismerete



- „Objektumszerű” szemléletmód kontra „szövetszerű” szemléletmód



- Oktatás



- Tervezői projektcontrol hiánya



- „Projektmenedzseri” képességek hiánya



- Kamara szakmai kontroljának hiánya



- „Művészi” megközelítés kontra funkcionalitás



- Főépítések szerepe



- „Főkertészek” szerepe



- Mérnök társadalom szerepe



- Építésügyi hatóságok szakmai helyzete



- Kényszerütemezések



- Torzóban maradt alkotások



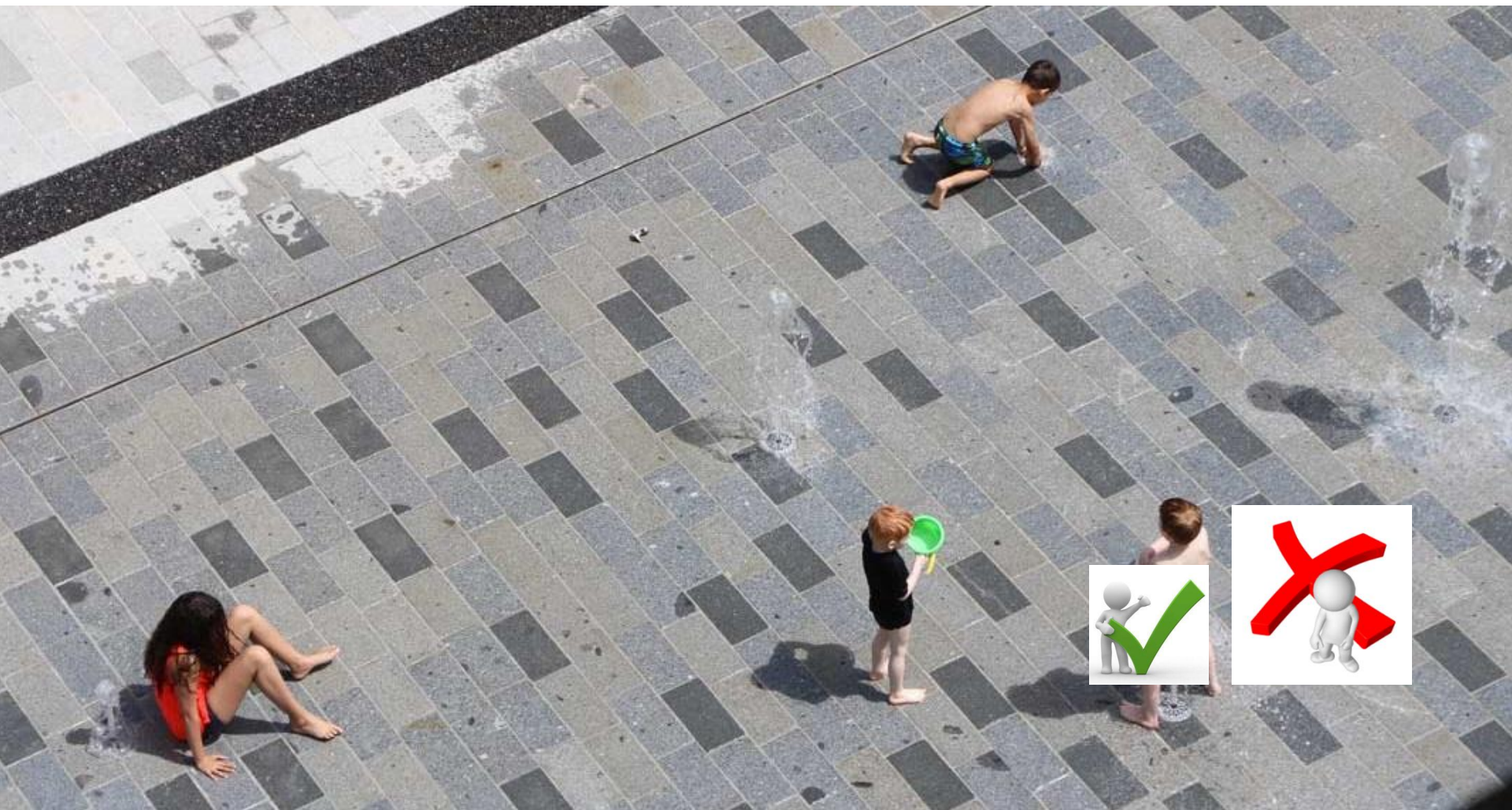
- Széleskörű szakmai csoportmunkára való felkészültség hiánya



- A szabadter-használati funkciók konfliktusa



- A társadalommal folytatott alacsony színvonalú kommunikáció



MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ A ZÖLD INFRASTRUKTÚRA FEJLESZTÉSI ÉS FENNTARTÁSI AKCIÓTERV KÉSZÍTÉSÉHEZ

1.1. VÁLTOZAT, 2016. MÁJUS



KÖSZÖNTŐ

A településfejlesztés terén a 2007-2013-as tervezési ciklus talán legkarakteresebb eleme a közterületek funkcióbővítő fejlesztése volt. Számos település gyarapodott korszerű köztérrel, közparkkal és közkerttel, amelyek növelik a település vonzerejét és kulturált környezetet biztosítanak a lakóközösség mindennapjaiban. A jelenlegi tervezési ciklus kiírásainak egyeztetései során tapasztalható volt a települések további igénye az ilyen típusú fejlesztésekre, a városarculatot erősítő közterületi beruházásokra. A megvalósult beruházások, a hazai jó példák és az EU elvárásai egyaránt arra mutatnak rá, hogy a városökológiai szempontokat fokozottan figyelembe kell venni. **Szükség van ezért a település egészét átgondoló, ökológiai szemléletű, a zöldfelületeket, zöldterületeket integratív módon kezelő tervre, amely megalapozza az akcióterületeken létrejövő közterületi beruházások fenntarthatóságát.**

XXI. Országos Főépítészeti Konferencia Kecskemét



Városi szabadterek szerepe és helyzete

Balogh Péter István DLA, PhD

tájépítész, egyetemi docens
SZIE, Tájépítészeti Kar
s73 Kft.



s73